

13. jul. 1846

FAKTA

Dato:
13. jul. 1846

Sidetal:
Dagbog G, side 114-116

Dagbogens placering:
Den kgl. Kobberstiksamling, inv.nr.
KKS19998

Trykt udgave:
Bjarne Jørnæs (red.): Johan Thomas
Lundbye. Rejsedagbøger 1845-1846,
Statens Museum for Kunst 1976, s.
270-271; Jesper Svenningsen (red.):
Seks år af et liv. Johan Thomas
Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne,
kunst og kærlighed, København 2018,
s. 477-478

TRANSSKRIFTION

Amsterdam 13 July 46.

Et Træk, jeg igaar saae i Dyre-Haven fandt jeg saa kjønt, at jeg her vil notere det. Der er to deilige Conguarer, en Han og en Hun; den første er saa glubsk og graadig, at Oppasseren gjerne under Maaltidet skyder en Fjæld ind for at dele Buret, at Hunnen kan nyde sin Part ubeskaaret. Det skeete ikke igaar, og da han var gaaet videre og de mange Tilskuere gjorde Tilsyn lidt besværligere, saa foer da ogsaa Hannen som rasende over sin Mages Part, som denne ganske taalmodig gav slip paa, og stod kjærligt og slikkede den graadige Herre, saalænge han spiiiste. Er Mændene dog ikke nogle Asner, er Quindehjertet selv i det vilde Dyr ikke yndigt.

•115•

Jeg kommer ligefra Musæet, som jeg nu kan næsten udenad, det vil jeg ikke sige, men jeg er træt af at see det om igjen, og de Ting, jeg sætter meest Priis paa kjender jeg nu saa vel. – Det er underligt: de gamle Kunstnere vare ogsaa Manierister, men de have desuagtet mere Kjærne som oftest end de nye; man finder vanskeligt hos dem disses gruelige Nygternhed og Armod i Tanken eller tomme, blotte og bare Routine. – Et deiligt Billed af Cuip¹, hvor en Drivt Køer drives ind ad en Vei imod den Opgaaende Sol, som forvandler Farverne i Luften til et Lyshav. – Skyerne ere paa en egen Maade udtakkede med bestandigt sig gjentagende Kanter og Spidser, men man mærker det ikke for den mageløse Glands og Tone. Hele Landskabet er bredt og let malt, Dyrene svagt tegnede, men see den Solstraale som fladt skyder sig hen og spiller paa Toppene af Græsstraane paa Træstammen tilhøre. Der er en saadan Følelse og poetisk Fylde i saadanne et Billed, at man reent glemmer Manglerne og maa i Henrykkelse tilstaae: nei, sligt kan vor Tid slet ikke producere. – Og hvorfor? hvad er i Veien for at sprænge alle de kjedelige, sammensnærende Baand, som Anatomi og Perspectivlære og Skyggelære have belæmret os med. Det er som en Trolddom, der binder Kunsten i vore Dage.

•116•

senere samme Dag.

To Gange har jeg forgjæves været i Stadthuis, skulde komme igjen imorgen. Derimod i leproosenhuis var jeg heldigere og fik to deilige Billeder af Ferdinand Boll² at see. Det ene med 3 Dameportraiter, halve Figurer, siddende om et Bord. – Det andet: en fattig Dreng bliver ført ind for 4 Herrer, hele Figurer siddende ved et Bord. To superbe Billeder og vel bevarede. –

Jeg passerede Jødequarteret, men som det var min Næse for drøit at gaa derind saa var det min Tanke for svært at begribe: hvor Mennesker kunne bo i en saadan Luft. Den romerske Ghetto var af mine kjære Spadseretoure, men her var det for stivt. –

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

¹ Aelbert Cuyp (1620-1691). Maleriet er Rijksmuseum, Amsterdam, inv.nr. SK-A-78.

² Ferdinand Bol (1616-1680). Malerierne er nu henh. deponeret i Rijksmuseum, inv.nr. SK-C-367, og i Amsterdam Museum, inv.nr. SA 7295.

kan vi finde mig i, at de sine det i sin,
men maa det over maa de ikke, det gjer
mig ondt. Det er en Respect vi har for Kun-
sten, der ikke tillader mig med Flid at gjore
noget Slet, om det end i meste Qieblik skal
idelleegges, saa har vi under Udfoerelsen baade
Ouelo og Gled. Derud, og det er tit, at vi har
tegnat met op vanskelige Ting, som længe
have ligget i min Tanke, for Børn, for
di vi fakte det Miedige i at sette det i min
Skiggebog; stundom kom det der bagefter.
Amsterdam 13 Febr. 46. -

Et Træk, vi især saae i Dyrne-Klassen faaet vi saa
kjent, at vi har vil notere det. Der er to deilige Kon-
quæer, en klav og en klav; den første er saa glædelig
og grædig, at Oppasseren gjorne under Medtækt
skjæde en Fjæl ind for at selle Børn, at klavnen
kan nyde sin Part ubestkaaret. Det skeete i alle især,
og da han var gaet videre og de mange Tilskuere
gjorde Tilroyn lidt besværligere, saa foer da ogsaa
klavnen som varendt over sin Mages Part, som
dumme ganske taalmodig gav Slip paa, og stod
kjerligt og stikkede den grædige Klevre, saalænge
han spjæste. En Mandene dog ikke nogle Anæer, er
Grundskjætet selv: det vilde Dyr ikke grædig.

Jeg kommer lige fra Maaact, som jeg nu har ma-
sten indenad, det vil jeg ikke sige, men jeg er træt af at
see det om igjen, og de Ting, jeg sætter mest Pris paa
kjender jeg nu saa vel. - Det er underligt: de gamle
Kunstnere have ogsaa Manierster, men de have
desmægtet mere Kjæerne som efterst end de nye; man
finder vanskeligt hos dem Sisses gruelige Njytern
hed og Aarnad: Tanker eller tomme, blotte og
hære Posture. - Et Ligt Billed af Cuij, hvor
en Driest Kue driver ind ud i en ind
den opgaende Sol, som forvandler Farverne
i Luften til et Lyskav. - Skyerne ere paa en
egen Maade indtakkede med bestandigt sig gjen-
tagende Kavoter og Spidser, men man merker
det ikke for den magtlose Glæde og Tone. Helt
Landskabet er bredt og let maalt, Dyrene saagt
tegnede, men see den Solstraales som flødt
skjæder sig hen og spiller paa Toppene af
Græsstræene paa Træstammerne til høire.
Der er en saadan Følelse og poetisk Fyldelse i saa
danne et Billed, at man næst glemmer Mæng-
dene og mer i Menyghede tilstaa: nei,
sligt kan vor Tid slet ikke producere. - Og
hvorfors? Hvad er i Veien for at opbringe alle de
kjædelige, saa men senereende Baand, som Anatomis
og Perspektivlære og Skygglære have belæmret os med.
Det er som en Traldern, der binder Kunstten i sine Dage.

senere samme Dag.

To Gange har vi forjævet vundet: Stadhuis,
skulde komme igen imorgen. Derimod er
procuratours var vi heldigere og fik to dejlige
Billeder af Fordinant Ball A see. Det ene med
3 Dams portraiter, helst F. J. J. siddende om et
Bord. Det andet: en fattig Dreng siddende med
for 4 Klæder, helst F. J. J. siddende ved et Bord.
To smukke Billeder og vel bevarede. —
Vi passede Jædekvartoret, men som det var
min Nase for svært at gaa der ind saa var det
min Tanke for svært at beskrive: hvor Menneker
kæmpe og en saadan Luft. Den smukke
Ghetto var af mine kjære Spadsere, men
her var det for svært. —

Amsterdam 14 Julij 46.

Hj kem indelig ved: Stadhuis:
Joang Klæd: smukke Portraiter
Valckerts: do — do — do —
Moutheart: Portr af Maria af Medicis.
Spiegelberg: stort Billed med Portraiter.
Van der Kleet: do do do prægtigt. —
Jouert Flinck: 4 Klæder om et Bord, en Tjener him
ges et stort Klæde. —
V. d. Kleet: lignende Indhold —
Lingelbach: Pladsen ved het Palais, som
er indre Bygning; en gammel. Wapp,
som min er forvundet og den nye Kirkes
foruden mange interessante Figurer og Costumer.